

ПРАКТИЧНА ЛЕКЦИЈА

Koha e ardhme me “do të”

Kategoria na lekcijata: Mësimet e gjuhës shqipe

Ndërtimi i së ardhmes me “do të”, format alternative dhe fjalët që e sinjalizojnë.

Koha e ardhme me “do të”

Koha e ardhme tregon një veprim që **do të ndodhë pas çastit të të folurit**. Forma kryesore e shqipes standarde është **do të** + folja në mënyrën lidhore. Pjesëza *do* rrjedh nga folja *dua*, por sot është ngurtësuar: ajo nuk ndryshon sipas vetës.

Paradigma e plotë

Veta	Pohore	Mohore	Pyetëse
unë	do të punoj	nuk do të punoj	A do të punoj?
ti	do të punosh	nuk do të punosh	A do të punosh?
ai / ajo	do të punojë	nuk do të punojë	A do të punojë?
ne	do të punojmë	nuk do të punojmë	A do të punojmë?
ju	do të punoni	nuk do të punoni	A do të punoni?
ata / ato	do të punojnë	nuk do të punojnë	A do të punojnë?

Me foljet ndihmëse: *do të jem, do të jesh, do të jetë ... dhe do të kem, do të kesh, do të ketë ...*

Katër mënyrat për të shprehur të ardhmen

Ndërtimi	Vlera	Shembull
do të + lidhore	e ardhmja e përgjithshme: parashikim, premtim, vendim	<i>Nesër do të bjerë shi.</i>
kam për të + pjesore	detyrim ose siguri	<i>Kam për të shkuar te mjeku.</i>
E tashmja me vlerë të ardhme	orare, plane të caktuara	<i>Treni niset në orën shtatë.</i>
do të kem + pjesore	e ardhmja e përpame	<i>Deri nesër do të kem mbaruar.</i>

Përdorimet kryesore

- Parashikim:** *Mendoj se nesër **do të bëjë** ftohtë.*
- Premtim:** ***Do të të ndihmoj** me detyrat.*

3. **Vendim i marrë në çast:** *Mirë, **do të vij** me ju.*
4. **Plan afatgjatë:** *Vitin e ardhshëm **do të studioj** mjekësi.*
5. **Kërcënim ose paralajmërim:** *Nëse vonohesh, **do të humbasësh** trenin.*
6. **Supozim për të tashmen:** ***Do të jetë** në zyrë tani. — pra «me siguri është».*

Kur NUK përdoret “do të”

Pas lidhëzave kohore **kur, sapo, pasi, derisa, para se** shqipja përdor **lidhoren**, jo të ardhmen:

- Kur **të mbarosh**, më telefono. — jo kur do të mbarosh.
- Sapo **të mbërrijë** treni, do të nisemi.
- Do të pres derisa **të kthehesh**.

E njëjta gjë vlen pas **nëse** në fjalitë kushtore reale: Nëse **mëson**, do të kalosh.

Fjalët sinjalizuese

nesër, pasnesër, sonte, javën e ardhshme, muajin e ardhshëm, vitin që vjen, së shpejti, më vonë, në të ardhmen, pas dy ditësh, brenda javës, herët a vonë.

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
<i>do punoj</i>	do të punoj	forma pa të është krahinore, jo standarde
<i>ai do të punon</i>	ai do të punojë	lidhorja e vetës III merr -ë
<i>do të nuk vij</i>	nuk do të vij	pjesëza mohuese qëndron para <i>do</i>
<i>Kur do të mbarosh, më telefono.</i>	Kur të mbarosh, më telefono.	pas <i>kur</i> vjen lidhorja
<i>Nëse do të mësohesh, do të kalosh.</i>	Nëse mëson, do të kalosh.	kushti real merr të tashmen

Provo vetë

1. Nesër ___ (nise) herët për në punë. (*do të nise*)
2. Sapo ___ (mbaroj) detyrën, do të dal. (*të mbaroj*)
3. Ai ___ (vij) me siguri në mbrëmje. (*do të vijë*)
4. Deri të premten ___ (lexoj) gjithë librin. (*do të kem lexuar*)
5. ___ (nuk / harroj) kurrë këtë ditë. (*Nuk do ta harroj*)

Burime dhe referenca

- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.